

LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMAI

Kalvarijų g. 1, Vilnius. Tel. (+370 5) 2754241, el. p. info@architekturumai.lt, www.architekturumai.lt
Atsiskaitomoji sąskaita LT50 7044 0600 0606 7130 AB SEB, kodas 70440. Įstaigos kodas 301111540

Lietuvos architektų rūmų nariams

2024-05-16 Nr. S24/05/142

DĖL REGIONINIŲ ARCHITEKTŪROS TARYBŲ IŠVADŲ TEISINIO STATUSO

Lietuvos architektų rūmai (toliau – **Rūmai**) dažnai gauna narių prašymus pateikti išaiškinimą dėl regioninių architektūros tarybų (toliau – **RAT**) išvadų teisinės galios atsakant į šiuos klausimus:

- 1) *Kokią teisinę galią turi RAT išvada? Ar RAT rekomendacija - pritarimas ar nepritarimas projektinių pasiūlyimų sprendiniams ir teikiami pasiūlymai turi būti taikomi privalomai?*
- 2) *Kokių veiksmų reikėtų imtis, jei sprendimą priimančios valstybės ar savivaldybių institucijos neatsižvelgia į RAT siūlymus ir rekomendacijas?*

Pažymime, kad Rūmai neturi įgaliojimų oficialiai aiškinti teisės aktų reikalavimų ir atsakyme nurodytas situacijos vertinimas nelaikytinas oficialiu teisės aiškinimu. Žemiau pateikiame RAT išvados teisinio statuso nustatymo atžvilgiu aktualų teisinį reguliavimą ir teismų praktikos suformuluotas taisykles.

Primename, kad RAT yra kolegialus organas sudaromas iš 5 skirtingų institucijų (Rūmų, Lietuvos architektų sąjungos, Lietuvos kraštovaizdžio architektų sąjungos, universitetinių aukštųjų mokyklų ir Lietuvos Respublikos restauratorių sąjungos) renkamų ir (ar) deleguojamų architektūros srities specialistų, saistomų profesinės etikos reikalavimų. RAT įsteigtos Lietuvos Respublikos architektūros įstatymo 18 straipsnio pagrindu ir skirtos architektūros, teritorijų planavimo, nekilnojamojo architektūrinio ir urbanistinio paveldo sričių ir kitiems su architektūra susijusiems klausimams nagrinėti, rekomendacijoms teikti ir pasiūlymams valstybės ir savivaldybių institucijoms, priimančioms su architektūra susijusius sprendimus, teikti, taip pat architektūros kokybei vertinti. Svarbu pažymėti, kad vadovaujantis Architektūros įstatymo 18 straipsnio 5 dalimi RAT, įgyvendindama savo funkcijas, **nepriima privalomų vykdyti sprendimų, tik rekomendacijas (išvadas)**, kuriose išdėsto savo ekspertinį vertinimą dėl atitikties architektūros kokybės reikalavimams. Teisines pasekmes sukelti sprendimą priima įgaliojtas viešojo administravimo subjektas, pvz. savivaldybės administracija, kuri nėra įpareigota privalomai vadovautis RAT išvada, išskyrus Architektūros įstatymo 12 straipsnio 3 dalyje numatytą atvejį, kuomet numatyta pareiga gauti teigiamą RAT išvadą. Vis dėlto, naudodamasis įstatymo suteikta diskrecija, viešojo administravimo subjektas negali pažeisti imperatyvių teisės normų ar teisės principų ir ši diskrecija negali būti aiškinama kaip paneigianti viešojo administravimo **subjekto pareigą pagrįsti savo priimamus sprendimus**¹. Savivaldybės administracija ir (ar) projektuotojas į RAT kreipiasi su tikslu gauti RAT vertinimą (rekomendaciją) dėl projekto kokybės ir (ar) atitikties esminiams statinio architektūros reikalavimams (Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 27 straipsnio 9¹ dalis, STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“² 67¹ p.). Nors RAT išvada ir yra rekomendacinio pobūdžio, tačiau tai yra kolegialaus organo, **kuriam įstatymu suteikta teisė nagrinėti su architektūra susijusius klausimus ir vertinti architektūros kokybę, atliktas kvalifikuotas vertinimas.**

---

¹ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. rugsėjo 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-2760-492/2015

² Statybos techninis reglamentas STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“ patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. D1-738 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“ patvirtinimo“

Atkreipiame dėmesį, kad savivaldybės administracijos sprendimas nepritari projektiniams pasiūlymams ar statinio projektui yra administracinis sprendimas, todėl jame turi būti pateikiama visa Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnyje nurodyta informacija, **įskaitant ir tokio sprendimo motyvus** (Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 5 dalies 6 punktą). Tam, kad individualus teisės aktas būtų teisėtas, jis turi apimti faktinių aplinkybių tyrimą, taikytinos teisės normos nurodymą, teisinį nustatytų faktų vertinimą (kvalifikavimą). Viešojo administravimo subjekto priimtas individualus administracinis aktas turi būti suformuluotas taip, jog asmenys, kuriems yra skirtas aktas, suprastų santykių esmę ir turinį bei galėtų įgyvendinti reikalavimus, kuriuos nustato aktas. Įgyvendindamas šią pareigą viešojo administravimo subjektas privalo tiksliai ir aiškiai suformuluoti reikalavimus, nurodyti teisės normas ir aplinkybes, kuriomis rėmėsi, priimdamas individualų administracinį aktą. Jei viešojo administravimo subjektas ginčijamame akte nenurodo teisinio, faktinio pagrindo ar aktą suformuluoja taip, kad akto adresatams tampa neįmanoma įgyvendinti įpareigojimų, kuriuos nustato aktas, individualus administracinis aktas turi būti naikinamas³. Teisės normos įpareigojančios viešojo administravimo subjektus veikti pagal teisės aktų reikalavimus ir priimti motyvuotus sprendimus turi būti taikomos atsižvelgiant į tai, kokia administracinė paslauga teikiama ir kokio pobūdžio administracinis sprendimas yra priimamas⁴. T. y. įvertinus aplinkybių visumą savivaldybė ir (ar) projektuotojas neturėtų ignoruoti Architektūros įstatymo reglamentavimo ir šio įstatymo pagrindu įsteigtų RAT atliekamo vertinimo.

RAT išvada su joje pateikiamais siūlymais ir išdėstytomis (nustatytomis) aplinkybėmis leidžia savivaldybės administracijai pagrįsti ir motyvuoti priimamą administracinį sprendimą dėl pritarimo ar nepritarimo projektiniams pasiūlymams. Tuo atveju, jei savivaldybės administracija priimdama sprendimą dėl nepritarimo projektiniams pasiūlymams nusprendžia nesivadovauti RAT rekomendacija ir priimti kitokį sprendimą, **jai išlieka pareiga aiškiai pagrįsti tokio sprendimo motyvus ir nurodyti kodėl nėra atsižvelgiama į kolegialaus, architektūros kokybės vertinimui įsteigto, subjekto išvadą ir (ar) siūlymus**. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje įtvirtinta, kad visiškas motyvų nebuvimas jau pats savaime yra pagrindas panaikinti administracinį aktą, net neanalizuojant kitų su tuo susijusių aplinkybių⁵. Jei sprendimą priimančio subjekto (savivaldybės administracijos) nurodomi sprendimo motyvai neatitinka RAT išvados sprendinių ar jiems prieštarauja, projektuotojas turi teisę kreiptis dėl tokio sprendimo panaikinimo ar peržiūrėjimo į sprendimą priėmusią savivaldybę Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsnio tvarka ar į išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka instituciją arba į administracinį teismą, nuroydamas tokio sprendimo prieštarumą ir trūkumus bei savo poziciją pagrįsdamas RAT išvada.

Apibendrinant, RAT išvada, nors ir būdama rekomendacinio pobūdžio dokumentu, leidžia motyvuoti ir pagrįsti savivaldybės administracijos priimamą sprendimą. Lygiai taip pat ir projektuotojas, gavęs teigiamą RAT išvadą ar atsižvelgęs ir (ar) pakoregavęs projektinius pasiūlymus pagal RAT pastabas gali remtis RAT rekomendacija kaip papildoma priemone pagrįsti projekto sprendinius ir ginčyti valstybės ar savivaldybės institucijos priimtą sprendimą, kuris neatitinka RAT vertinimo. Jei savivaldybės administracija nesivadovauja gautos RAT išvados sprendiniais, pirmiausia rekomenduojame raštu kreiptis į pačią savivaldybę su prašymu peržiūrėti priimtą sprendimą ir (ar) pateikti šio sprendimo motyvus nurodant dėl kokių priežasčių nebuvo atsižvelgta į RAT vertinimą. Įvertinus savivaldybės atsakymą galima bus spręsti dėl tolesnių veiksmų savivaldybės priimto sprendimo atžvilgiu.

Lietuvos architektų rūmų pirmininkas

Algimantas Pliučas

Kazimieras Labokas, el. pastas: kazimieras@architekturumai.lt

³ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. birželio 1 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-1234-520/2015.

⁴ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. birželio 11 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-602-2248/2012.

⁵ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. kovo 26 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-1069-502/2015.